herpy

AGAMER

Brown Pricklenape

Acanthosaura lepidogaster

Acanthosaura lepidogaster er en grågrøn til brun skovagam med en torn bag hvert øje og en lav kam af pigge i nakken. Den er udbredt fra det sydlige Kina over Vietnam og Laos til Thailand og Myanmar. Arten bliver 20-28 cm, lever i buskadset og på skovbunden og skal have et fugtigt, forholdsvis køligt terrarie, hvor luften ikke bliver varmere end 28 °C.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Acanthosaura lamnidentata; Acanthosaura fruhstorferi; Acanthosaura braueri* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**20-28 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 50 × 100 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-26 °C**
Hotspot	**28-30 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**6-12 æg**
Inkubation	**110-130 dage** ved 25-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Acanthosaura lepidogaster er en slank skovagam med sammentrykt krop og lang hale. Grundfarven er grågrøn, olivengrøn eller brunlig, ofte med mørke pletter og tværbånd, og nuancen skifter med temperatur, lys og humør. Struben er lysegrå til sort, og bugen er hvid. Bag hvert øje sidder en kraftig torn, og i nakken og langs ryggen løber en lav kam af spidse skæl. Piggene er kortere end hos *A. capra*, og dyret er mindre og mere brunt.

Voksne dyr bliver 20-28 cm inklusive hale, og halen udgør omkring tre femtedele af længden. Arten blev beskrevet i 1829 af Georges Cuvier. Navnet kommer af græsk *lepis*, skæl, og *gaster*, bug, selv om bugskællene ikke er noget særligt hos arten. Navnene *A. lamnidentata* og *A. fruhstorferi* er ældre betegnelser for samme art. Bestanden på Hainan blev en tid regnet med, men er nu igen en selvstændig art, *A. hainanensis*, og flere nye arter er de seneste år udskilt fra slægten i området.

Arterne i slægten forveksles ofte i handlen, så tjek, hvilken art du har, før du retter pasningen efter en vejledning. Dyrene er rolige og kan blive nogenlunde tamme, men de er ikke dyr til daglig håndtering. Vildfangne dyr er ofte stressede og angrebet af parasitter; opdrættede dyr er langt at foretrække.

Pasningen af netop denne art er kun sparsomt beskrevet. Tallene for klima og terrarie bygger på den nærtstående *A. capra*, og tallene for æg og rugning på *A. crucigera*.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Acanthosaura lepidogaster har en bred udbredelse i Sydøstasien og det sydlige Kina. Den findes i det nordlige Thailand, i Vietnam, Laos og Myanmar og i det sydlige Kina (Yunnan, Guangxi, Guangdong og Fujian). I Vietnam er den kendt fra mange provinser, fra Lao Cai og Ha Giang i nord til Kon Tum i syd.

Udbredelsen er under revision: bestanden på Hainan er udskilt som en egen art, og ældre angivelser kan dække flere nært beslægtede arter. Arten er opført som ikke truet (LC).

> **Oprindelig udbredelse:** Kina, Laos, Myanmar (Burma), Thailand og Vietnam.

LEVESTED

Acanthosaura lepidogaster lever i fugtige skove og skovkanter i kuperet og bjergrigt terræn, fra lavlandet op i mellemhøjderne. Den er dagaktiv og opholder sig på stammer og grene lavt over jorden, i buskadset og på skovbunden, hvor den sidder helt stille og er godt camoufleret mod bark og løv. Hunnerne lægger æggene under rådnende træ og bark.

Skovene er skyggefulde og fugtige. I den nordlige del af udbredelsen, i det sydlige Kina og det nordlige Vietnam, er klimaet subtropisk med kølige vintre, mens arten længere mod syd lever i varmere, lavere skove. Dyret soler sig kun lidt.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 100 × 50 × 100 cm (længde × bredde × højde). Arten bruger både grenene og bunden, så grundfladen er lige så vigtig som højden. Et par skal have mere plads. Netlåg og store ventilationsflader sikrer luftskiftet, når luftfugtigheden er høj.

Indret med lodrette og skrå grene og stammer, kork- eller barkplader på bagvæggen og tætte, levende planter, der giver læ og holder på dråberne. Læg barkstykker og rødder på bunden som skjul. Et lavt vandparti eller en stor, lav vandskål, gerne med et dryp, bruges til at drikke og bade i; vandet må højst være 10-15 cm dybt.

Bunden er en fugtholdende blanding af skovjord, kokosfibre og lidt sand over et drænlag, så der ikke står vand i bunden. Den skal være 15-20 cm dyb, så hunnen kan grave. Fjern ekskrementer dagligt.

Hold ikke to hanner sammen. Et par kan bo sammen i et stort terrarie, hvis der er rigeligt med skjul i løvet og på bunden.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Acanthosaura lepidogaster tåler varme dårligt. Luften i terrariet skal ligge på 20-26 °C om dagen og må ikke blive varmere end 28 °C. Bliver det varmere i længere tid, er der risiko for hedeslag, stress og udtørring. Grænsen ligger et par grader under grænsen for *A. capra*, fordi arten også lever i subtropiske skove med køligere klima.

En lille solplads på 28-30 °C er nok, for arten soler sig næsten ikke. Det vigtigste er en jævn, moderat temperatur i hele terrariet. Om natten skal temperaturen falde til 18-21 °C. Mål med digitale termometre både ved solpladsen og nede i terrariet.

I varme perioder i Danmark kan terrariet blive for varmt i en varm stue. Flyt det til et køligere rum, brug en ventilator, eller sluk varmen. Terrariet må aldrig stå i direkte sol.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 70-80 % om dagen og gerne omkring 90 % om natten. Sprøjt terrariet grundigt med blødt vand 2-3 gange om dagen, så der hænger dråber på planter og vægge. Et regnanlæg på timer holder niveauet stabilt. Mål med et digitalt hygrometer midt i terrariet.

Dyret drikker af dråber og af rindende vand, og uden daglig sprøjtning kan det blive udtørret og få problemer med hudskiftet. Terrariet skal tørre lidt mellem sprøjtningerne, ellers dannes skimmel, så god ventilation er lige så vigtig som fugt.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv, men lever i skyggen i skoven og har kun brug for svag UVB. Brug et T5 HO-rør på 6 % (Ferguson-zone 2) i et reflekterende armatur over nettet, der dækker omkring halvdelen af terrariets længde. Kontrollér afstanden mellem rør og dyr med en UV-måler, og sørg for, at dyret altid kan trække sig tilbage i skygge.

Supplér med en LED- eller T5-lampe i dagslys, så planterne trives, og tænd lyset 11-13 timer om dagen, længst om sommeren. Rørene skiftes efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten lever af insekter og andre smådyr. Giv en varieret kost af fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, silkeorme, regnorme og små nøgne snegle. Melorme, voksorme og andre fede larver gives kun af og til, for dyrene bliver let for tykke. Byttet må højst være så stort som afstanden mellem dyrets øjne. Dyret æder mest om dagen og jager gerne på bunden.

Unger fodres dagligt med så mange små insekter, som de kan æde på 10 minutter. Voksne fodres dagligt eller hver anden dag, så meget de æder på omkring 5 minutter. Drys insekterne let med et kalktilskud med lidt D3 og vitaminer, og fodr dem med grønt og grøntsager i mindst et døgn før fodringen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Acanthosaura lepidogaster er en rolig skovagam, der ofte sidder helt stille på en gren, en stamme eller bunden. Den bevæger sig sjældent hurtigt. Når den bliver forskrækket, bliver den mørkere, spiler nakkekammen ud eller åbner gabet. Det er tegn på stress, og så skal den have fred.

Giv et nyt dyr 1-2 uger i fred. Tæm det ved at være til stede, tilbyde foder fra hånden og lade det kravle op på hånden i stedet for at gribe det. Hold håndteringen kort og sjælden. Vask hænder med sæbe efter al kontakt med dyr, terrarie og foder, for krybdyr kan bære salmonella.

Hold hannerne adskilt, for de er territoriale og kan slås. Et par kan klare sig sammen i et stort terrarie, men det er ingen garanti. Arten trives også fint alene.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsforskellene er små. Hannen er slankere og har som regel en tykkere halerod, et lidt større hoved og en kraftigere nakkekam, mens hunnen er bredere i kroppen. Kønnet bestemmes sikrest af en dyrlæge.

Alderen ved kønsmodenhed er ikke kendt. Sæt først en hun i avl, når hun er fuldvoksen og i godt huld.

PARRING

Parringstiden er ikke kendt. En kølig periode på 6-8 uger om vinteren med kortere dage og et par grader lavere temperatur sætter gang i avlen, og når lyset og varmen øges igen, er dyrene hurtigt parringsklare. Hannen nikker med hovedet, følger efter hunnen og griber hende med et bid i nakken under parringen.

Sæt hannen sammen med hunnen i hendes terrarie under opsyn, og fjern ham, hvis hunnen får sår eller bliver stresset.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æggene omkring en måned efter parringen. Nogle dage før holder hun op med at æde og prøvegraver på bunden. Hun graver et hul på op til 10 cm i fugtig jord eller under rådnende træ og bark, lægger 6-12 æg og skraber hullet til igen.

Bunden skal være 15-20 cm dyb og så fugtig, at et gravet hul holder; en blanding af jord og tørv er velegnet. Uden et egnet sted kan hunnen holde æggene tilbage, og det kan give livstruende æglægningsbesvær. Hunner lægger også ubefrugtede æg uden en han.

INKUBATION

Grav æggene forsigtigt op, og læg dem i samme stilling i en lukket beholder med fugtig vermiculit eller perlit. Ved 25-27 °C klækker de efter 110-130 dage. En lavere temperatur forlænger rugetiden.

Vend ikke æggene, og hold luftfugtigheden i beholderen høj. Tjek jævnligt for skimmel, og fjern ubefrugtede æg, der falder sammen eller bliver slimede.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne flyttes til et opdrætsterrarie med samme klima som de voksnes: høj luftfugtighed, moderat varme, UVB og mange kviste og blade. Et eventuelt vandparti må højst være 5 cm dybt. Ungerne kan vokse op sammen i et rummeligt terrarie, men skil dem ad, hvis de begynder at slås.

Sprøjt dagligt, og fodr dagligt med små fårekyllinger, små orme og små snegle, let drysset med kalk og vitaminer. Hvor hurtigt ungerne vokser, er ikke kendt for arten.

Sundhed og typiske fejl

Vildfangne dyr er ofte stressede og tungt angrebet af parasitter, så en afføringsprøve hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr er det første, et nyt dyr skal have. De typiske problemer er:

- Hedeslag og udtørring ved for høj temperatur. Luften må ikke blive varmere end 28 °C.
- Problemer med hudskiftet og tørre øjne ved for lav luftfugtighed og for lidt sprøjtning.
- Knogleskørhed (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt kalk og UVB.
- Luftvejsinfektioner og skimmel, hvis terrariet er vådt og dårligt ventileret.
- Fedme ved for mange fede larver.
- Indvortes parasitter og mider, især hos vildfangne dyr.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden et egnet sted at grave. Det er livstruende og kræver dyrlæge.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig halerod og en kraftig krop. Det trækker vejret med lukket mund og æder regelmæssigt. Søg dyrlæge, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, sidder apatisk på bunden eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.